

NEMZETI
AGRÁRGAZDASÁGI
KAMARA

Miért nem kell mindig szántani

A „nem termelés” hozzáadott értékei

Gyenes Adrienn
2023.04.28.

„Ha majd az Időben eljön az a korszak, amikor az ember minden barlangot szétrobbantott, amit valami célra fel nem használhatott, és minden öreg fát már régen kivágatott, akkor már késő lesz siránkozni a megbillent természeti egyensúlyon, amelyet helyreállítani sem atombombával, sem mindentudó elektronikus gépekkel nem lehet.”

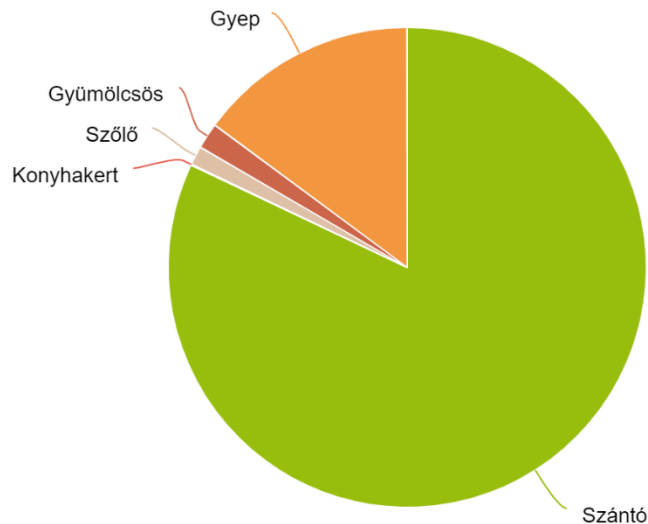
/Fekete István/

Mezőgazdasági földhasználat

2020. június 1-jén az ország mezőgazdasági területe **4 millió 922 ezer hektár** volt, az ország teljes területének közel 53%-át tette ki. Ennek **82%-a szántóként**, 15%-a gyepként hasznosult, szőlők és gyümölcsösök együttesen a mezőgazdasági terület mintegy 3%-át borították.

A mezőgazdasági terület megoszlása művelési áganként, 2020. június 1.

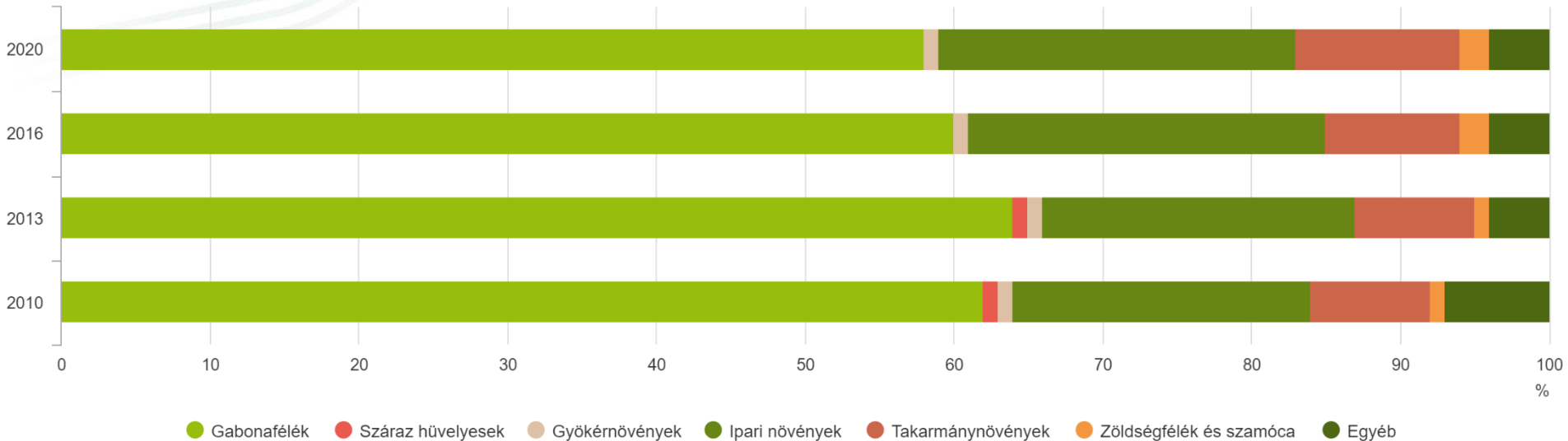

Forrás: KSH Agrárcenzus

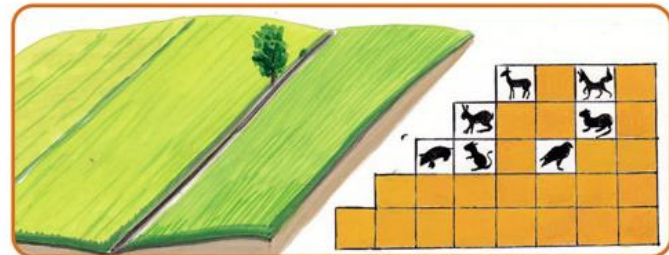
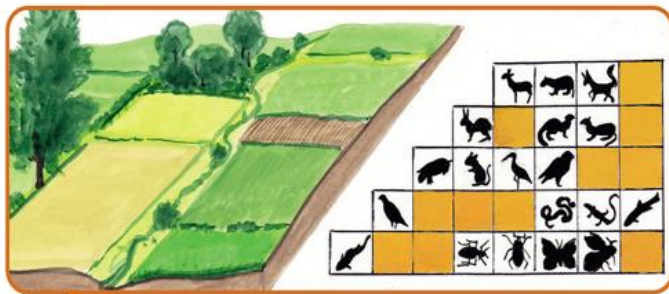
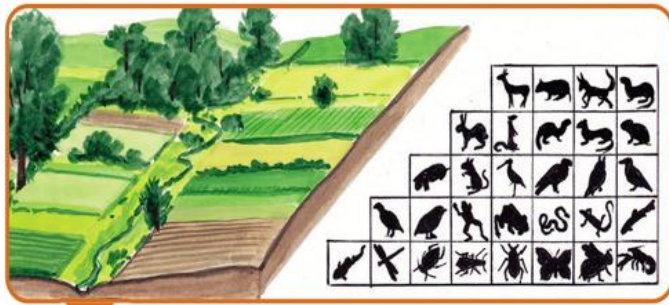
Mezőgazdasági földhasználat

Az elmúlt tíz évben a szántó vetésszerkezetében a gabonafélék aránya csökkent, az ipari növényeké, a takarmánynövényeké és a zöldségféléké nőtt.

Főbb növénycsoportok aránya a szántóterületen belül

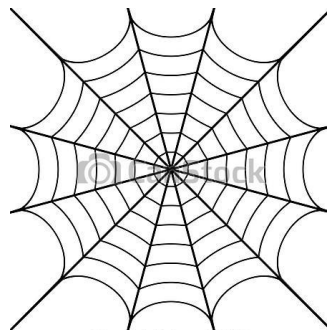

Forrás: KSH Agrárcenzus

A VÁLTOZATOSSÁG GYÖNYÖRKÖDTE...

Fajok és élőhelyek komplex rendszere – avagy minden mindennel összefügg.

© Can Stock Photo - csp11211889

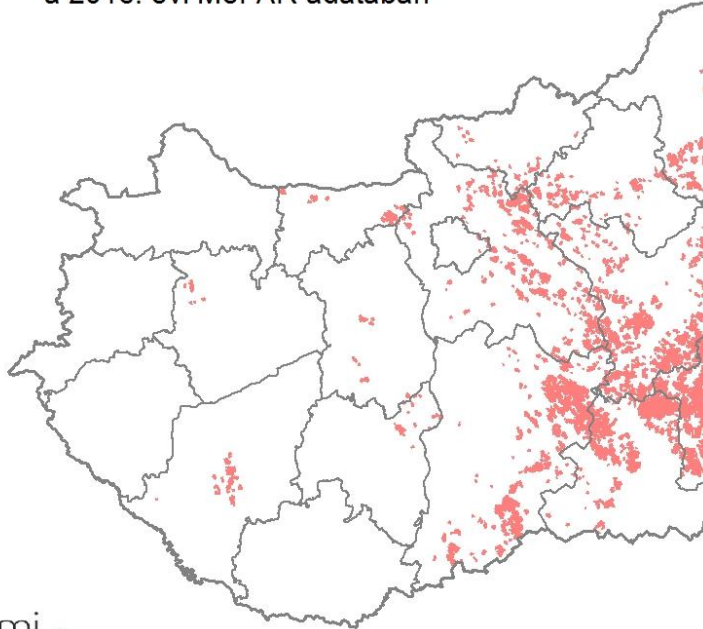
„A világ különleges és bonyolult, akárcsak a pók hálója. Ha megérinted egy fonalát, remegése végigfut az összes többi szálon. Mi nemcsak megérintjük a hálót, hanem bele is szakítunk.”

/Gerald Durrell – brit zoológus, író, dokumentumfilmes/

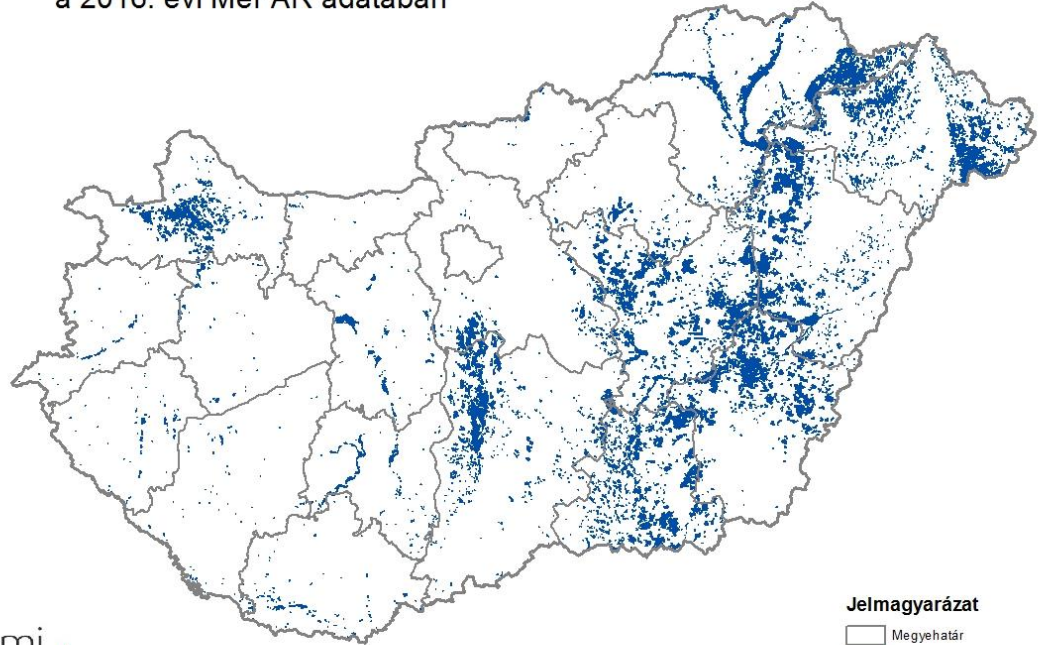
A sokféleséget a változatosság fenntartásával lehet hatékonyan megőrizni...

Ahol nem biztos, hogy (csak) szántani kéne...

Aszály érzékeny területek fedvénye
a 2016. évi MePAR adatában

Belvíz veszélyeztetett területek fedvénye
a 2016. évi MePAR adatában

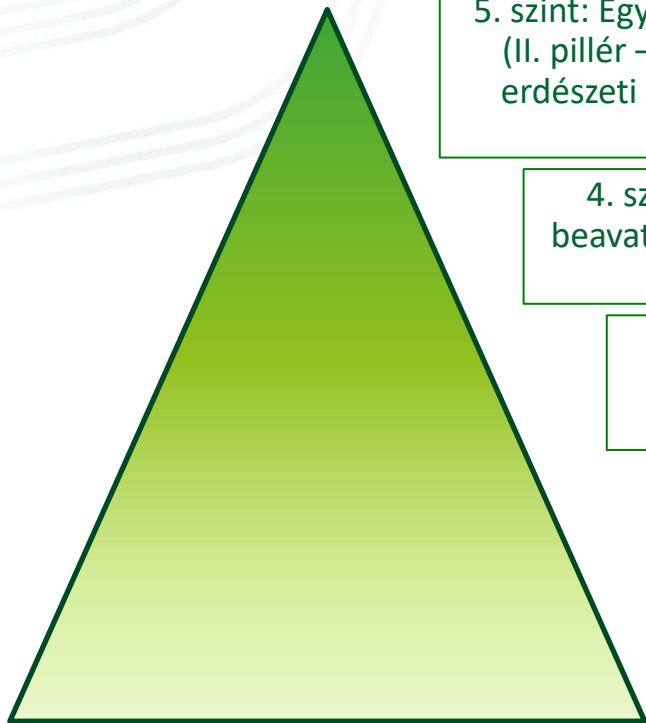
Jelmagyarázat

- Megyehatár
- Belvíz veszélyeztetett terület

Nem termelő létesítési és fenntartási beruházások

KAP Zöld felépítmény logikai szintjei

5. szint: Egyéb környezet-, klímavédelmi beavatkozások (II. pillér – pl. génmegőrzés, állatjóléti intézkedések, erdészeti intézkedések, mezőgazdasági üzemek zöld beruházásai)

4. szint: Emeltszintű agro-ökológiai átállást segítő beavatkozások (II. pillér – AKG, Öko, Natura 2000, **nem termelő beruházások**, EKV, EP non-profit)

3. szint: Agro-ökológiai Program (AÖP):
(I. pillér)

2. szint: Megerősített feltételrendszer (Feltételelesség)
(I-II. pillér)

1. szint: Támogatható terület fogalmának bővítése
(AÖT) (I-II. pillér)

Agro-ökológiai nem termelő beruházások – Létesítés

Három fő célterület:

- Földhasználat váltást, illetve az élőhelyek helyreállítását elősegítő nem termelő beruházások – méhlegelő, gyeptelepítés, erózióvédelmi sáv, füves mezsgye, cserjesáv, ültetvény sorközgyepesítés - **fenntartási idő 5 év**
- Vízvédelmi célú nem termelő beruházások - vízvisszatartás, vizes élőhelyek létrehozása, parti sáv kialakítása, erózióvédelmi létesítmények (terület- vagy projektalapú) - **fenntartási idő 5 év**
- Környezeti vagy klímavédelmi célú agrár-erdészeti rendszerek telepítése - mezővédő fasor és fásítás, fás legelő - **fenntartási idő 7 év**

Az így kialakított területek – **a kivitelezés évét leszámítva** – elszámolhatóak lesznek a HMKÁ 8 előírásnál, így alaptámogatásra is jogosultak maradnak, továbbá AÖP kötelezettségvállalás is teljesíthető velük.

Agro-ökológiai földhasználat-váltást ösztönző kifizetés – Fenntartás

Az agro-ökológiai földhasználat-váltást ösztönző kifizetés olyan önkéntes alapon működő kifizetés, amelyben a programban résztvevők az agro-ökológiai átállás érdekében több éven keresztül fenntartják az agro-ökológiai nem termelő beruházások keretében megvalósított földhasználatváltást jelentő nem termelő kultúrákat és tájképi elemeket.

Újonnan szántóterületen telepített biodiverzitás védelmi célú **évelő kultúrák** fenntartása - **5 év**

Újonnan telepített **talajvédelmi célú gyepek** fenntartása

Újonnan telepített **természetközeli gyepek** fenntartása

Újonnan kialakított **füves, cserjés sávok** fenntartása

Újonnan kialakított **mezővédő fasor** fenntartása

Újonnan kialakított **mezővédő erdősáv** fenntartása

Újonnan telepített **fás legelők vagy kaszálók** fenntartása

Újonnan kialakított partmenti **vízvédelmi pufferzóna** fenntartása

Újonnan kialakított **vizes élőhely** fenntartása

7 év

Támogatás

Élőhelyfejlesztés

Egységesen 4

Vízvédelmi célú

Célterülettől

Agrár-erdész

1.) Szántóföldi kultúrával kombinált agrár-erdészeti rendszer újonnan történő létrehozása

Elsőkivitel	1258 eurónak megfelelő forintösszeg/ha
-------------	--

Ápolás az 1. évben	60 eurónak megfelelő forintösszeg/ha
--------------------	--------------------------------------

Ápolás a 2. évtől minden évben	30,4 eurónak megfelelő forintösszeg/ha
--------------------------------	--

Kiegészítő támogatás

A csemeték újratelepítése	596 eurónak megfelelő forintösszeg/ha
---------------------------	---------------------------------------

2.) Gyepgazdálkodással kombinált fás legelő vagy fás kaszáló újonnan történő létrehozása

a.) gyeperősítésével

Elsőkivitel	1909 eurónak megfelelő forintösszeg/ha
-------------	--

Ápolás az 1. évben	60 eurónak megfelelő forintösszeg/ha
--------------------	--------------------------------------

Ápolás a 2. évtől minden évben	30,4 eurónak megfelelő forintösszeg/ha
--------------------------------	--

b.) meglévő gyeperősítésével, fa telepítéssel

Elsőkivitel	1258 eurónak megfelelő forintösszeg/ha
-------------	--

Ápolás az 1. évben	60 eurónak megfelelő forintösszeg/ha
--------------------	--------------------------------------

Ápolás a 2. évtől minden évben	30,4 eurónak megfelelő forintösszeg/ha
--------------------------------	--

Kiegészítő támogatás

A csemeték újratelepítése	596 eurónak megfelelő forintösszeg/ha
---------------------------	---------------------------------------

imban

Agro-ökológiai nem termelő beruházások – Létesítés összegei

Beruházás	Egységköltség (EUR/ha)
Biodiverzitás védelmi célú évelő kultúra telepítése	
Szántóföldön	938
Ültetvényben	375
Erózióvédelmi célú gyepes sávok kialakítása szántóterületeken	
Szántóföldön	898
Ültetvényben	335
Füves, cserjés sávok kialakítása szántóterületeken	1223
Gyeptelepítés szántóterületen	
Talajvédelmi célú gyeptelepítés	898
Természetközeli gyepek létrehozása	938

Agro-ökológiai nem termelő beruházások – Létesítés összegei

Beruházás	Egységköltéség (EUR/ha)
Mezővédő fasor telepítése (7 évi fenntartással) <i>1 sor fa telepítése; maximum 35 egyed/ha telepíthető</i>	38 EUR/db
Mezővédő erdősáv telepítése (7 évi fenntartással) <i>5 sor fa és 2 sor cserje telepítése; maximum 100 folyóméter/ha és 165 fa-egyed/ha telepíthető</i>	12 EUR/folyóméter
Fás legelő vagy kaszáló kialakítása (7 évi fenntartással) <i>maximum 100 fa egyed /ha telepítése</i>	38 EUR/db
Part menti vízvédelmi pufferzóna kialakítása, fejlesztése	
40 m szélességben gyepes	895
20 m szélességben füves cserjés, fás védőterület kialakítása	1220
Vizes élőhelyek létrehozása a területen megjelenő többletvíz visszatartásával, területi visszanedvesítéssel	958

Agro-ökológiai földhasználat-váltást ösztönző kifizetés – Fenntartás összegei

Célterület	Egységköltség
Újonnan telepített biodiverzitás védelmi célú évelő kultúrák fenntartása	820 EUR/ha
Újonnan telepített talajvédelmi célú gyepek fenntartása	769 EUR/ha
Újonnan telepített természetközeli gyepek fenntartása	886 EUR/ha
Újonnan kialakított mezővédő fasor fenntartása, ápolása és kieső mezőgazdasági jövedelem pótlása	ápolás: 4,75 EUR/db/év

Agro-ökológiai földhasználat-váltást ösztönző kifizetés – Fenntartás összegei

Célterület	Egységkötség
Újonnan telepített mezővédő erdősáv fenntartása, ápolása és kieső mezőgazdasági jövedelem pótlása	ápolás: 2 EUR/folyóméter/év
Újonnan telepített fás legelők vagy kaszálók fenntartása	3 EUR/db/év
Újonnan kialakított partmenti vízvédelmi pufferzóna fenntartása	911 EUR/ha
Újonnan kialakított vizes élőhely fenntartása	911 EUR/ha

„Maga a biodiverzitás nehezen megfogható: ha minden rendben van, akkor felesleges, hogy legyen százféle lepke. De ha változik a klíma, akkor lesz választék, hogy melyik lesz a legsikeresebben alkalmazkodó. Ez egyfajta biztosító szerep. Ha egyetlen növényünk van és az nem érzi jól magát, akkor az egész rendszer összedől. De ha van tíz, akkor azok közül nagy eséllyel lesz ellenálló. Manapság divatos szóhasználat: **békeidőben luxus a biodiverzitás, háborúban viszont a túlélés kulcsa.**”

/Jordán Ferenc, hálózatkutató biológus/

Elérhető kiadványok:

KAP összefoglaló - <https://www.nak.hu/tajekoztatasi-szolgalatas/kozos-agrarpolitika/105408-rovid-osszefoglalo-a-kozos-agrarpolitika-2023-2027-kozotti-tamogatasairol>

A feltételeesség szabályrendszere - <https://www.nak.hu/kiadvanyok/kiadvanyok/7032-a-feltetelesseg-szabalyrendszere-a-2023-2027-es-tamogatasi-idoszakban>

AÖP összefoglaló - <https://www.nak.hu/kiadvanyok/kiadvanyok/7038-agro-okologiai-program-2023/file>

további információk: <https://www.nak.hu/kap-2023-2027>

**Köszönöm a megtisztelő
figyelmet!**

